МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ»

Мова навчання – ***українська***

Шифр та найменування галузі знань ***D «Бізнес, адміністрування та право»***

Код та найменування спеціальності ***D7 «Торгівля»***

Освітньо-наукова програма ***Підприємництво та торгівля***

Ступінь вищої освіти ***доктор філософії***

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності ***D7 «Торгівля»***
від 31.08.2026 року протокол №1

Реєстраційний номер у відділі аспірантури та докторантури

20-D7-2026A

1. Загальна інформація



Кафедра: Бізнесу і торгівлі

Викладач: **Басюркіна Наталія Йосипівна,** завідувач кафедри бізнесу і торгівлі, доктор економічних наук, професор

Контакти:
nataliiabasiurkina@gmail.com
0987269600

Профайл

Освітній компонент викладається на *2* курсі у *1* семестрі
Кількість: кредитів - 6, годин – 180

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	90	40	50
заочна	36	14	22
Самостійна робота, годин	Денна -90		Заочна – 144

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітня компонента спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння механізмів функціонування та розвитку продовольчих систем у контексті сучасних викликів сталого розвитку. У межах курсу розглядаються теоретико-методологічні засади продовольчої безпеки держави, інституційні умови розвитку агропродовольчого ринку, стратегічні напрями підвищення ефективності підприємств аграрного сектору та їх інтеграція в глобальні ланцюги постачання.

Особлива увага приділяється дослідженню взаємозв'язку між продовольчим забезпеченням, економічною стабільністю підприємств і соціально-екологічними аспектами сталого розвитку. Розкриваються питання модернізації виробничо-збутових систем, управління ресурсами, формування інноваційних бізнес-моделей та впровадження цифрових технологій у сфері агропродовольчої логістики.

Курс поєднує аналітичні, статистичні та прогнозні методи дослідження для оцінювання рівня продовольчої безпеки, ризиків продовольчих криз, ефективності політики державної підтримки аграрного бізнесу. Значну роль відіграє міждисциплінарний підхід, який охоплює аспекти підприємництва, економіки, маркетингу, управління ланцюгами поставок, екології та інноваційного менеджменту.

3. Мета освітнього компоненту

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про економічні, організаційні, соціальні та екологічні аспекти розвитку системи продовольчого забезпечення в умовах сталого розвитку підприємств агропродовольчого комплексу, а також розвиток наукових компетентностей щодо оцінювання ефективності політик і стратегій продовольчої безпеки.

Основними завданнями є:

- дослідження еволюції теорій продовольчого забезпечення, сталого розвитку та економічної безпеки;
- аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку продовольчих ринків України та світу;
- вивчення інституційних, нормативних та організаційних основ управління продовольчими системами;

- засвоєння методів оцінки продовольчої безпеки та стійкості підприємств аграрного сектору;
- формування навичок розробки стратегій сталого розвитку підприємств агропродовольчої сфери;
- набуття компетенцій у сфері впровадження інновацій, екологічного менеджменту та цифрових технологій у продовольчих системах;
- розвиток аналітичного та науково-дослідного мислення для підготовки рекомендацій з підвищення ефективності функціонування продовольчої інфраструктури.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- концептуальні основи продовольчої безпеки, сталого розвитку та управління агропродовольчими системами;
- сучасні підходи до оцінки продовольчих ризиків, ефективності державної політики та регулювання продовольчих ринків;
- методи аналізу продовольчих балансів, моніторингу споживання та оцінювання сталості аграрного виробництва.

Уміти:

- здійснювати критичний аналіз тенденцій розвитку системи продовольчого забезпечення;
- формувати прогностичні моделі розвитку агропродовольчого сектору;
- застосовувати аналітичні інструменти для обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку підприємств у контексті продовольчої безпеки;
- розробляти рекомендації щодо впровадження інноваційних технологій та політик сталого продовольчого забезпечення.
- Мати навички:
- розробки стратегічних програм розвитку підприємств агропродовольчої сфери;
- міждисциплінарного аналізу продовольчих систем;
- використання цифрових технологій, баз даних і ГІС-інструментів у дослідженнях продовольчого забезпечення;
- презентації результатів наукових досліджень, підготовки публікацій і практичних рекомендацій.

Очікувані результати навчання:

Здобувач вміє системно аналізувати стан продовольчої безпеки, інтегрувати принципи сталого розвитку у стратегії підприємств агропродовольчої сфери, обґрунтовувати напрями державної та корпоративної політики щодо забезпечення сталості продовольчих систем.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Методологія наукових досліджень» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля, та освітньо-науковій програмі "Підприємництво та торгівля" підготовки докторів філософії.

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність розв’язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної

доброчесності.

ЗК 03. Здатність працювати автономно

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01 Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02 Здатність продукувати, обґрунтувати нові ідеї, гіпотези і моделі, та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК05 Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Програмні результати навчання:

РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямах.

РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.

РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади формування системи продовольчого забезпечення в умовах сталого розвитку.			
1	Еволюція концепцій продовольчої безпеки та сталого розвитку	6	2
2	Продовольче забезпечення як стратегічний напрям економічної політики держави	6	2
3	Система суб'єктів та механізмів управління продовольчими ресурсами	6	2
4	Роль підприємств агропродовольчої сфери у забезпеченні продовольчої безпеки	6	2
5	Сталий розвиток агропродовольчих систем: економічні, соціальні та екологічні аспекти	4	
Змістовний модуль 2. Інструменти, стратегії та механізми розвитку системи продовольчого забезпечення			
6	Цифрова трансформація продовольчих систем	4	2
7	Маркетингові та логістичні аспекти забезпечення сталого продовольчого розвитку	4	
8	Інвестиційно-інноваційні механізми підвищення ефективності продовольчого забезпечення	4	2
9	Управління продовольчими ризиками в системі сталого розвитку	4	1
10	Формування регіональних стратегій продовольчого забезпечення	4	1
Разом за ОК:		**40**	**14**

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної/лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Аналіз стану продовольчого забезпечення в Україні та його вплив на сталий розвиток агропродовольчої сфери	8	3
2	Оцінка економічної стійкості підприємств агропродовольчого комплексу в системі продовольчої безпеки	6	3
3	Дослідження ефективності використання ресурсного потенціалу аграрних підприємств у забезпеченні продовольчої безпеки регіону	6	3
4	озробка механізмів управління якістю продовольчих товарів в умовах сталого розвитку	6	3
5	Формування бізнес-моделі підприємства з урахуванням продовольчої безпеки та принципів сталого розвитку	6	3
6	Визначення ролі інноваційних технологій у розвитку системи продовольчого забезпечення	6	3
7	Маркетингові підходи до підвищення конкурентоспроможності продукції агропродовольчої сфери	6	2
8	Розроблення стратегії розвитку регіональної продовольчої системи	6	2
Всього за ОК:		**50**	**22**

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	**Тема:** Сучасні концепції продовольчої безпеки та сталого розвитку агропродовольчого сектору Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Розкрити сутність продовольчої безпеки як складової економічної безпеки держави. 2. Проаналізувати основні напрями державної політики продовольчого забезпечення. Розв'яжіть тести.	14	20
2	**Тема:** Економічна оцінка ефективності системи продовольчого забезпечення підприємства Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Визначити показники ефективності функціонування системи продовольчого забезпечення. 2. Оцінити роль фінансових інструментів у підтриманні продовольчої стабільності підприємства. Розв'яжіть тести	14	20
3	**Тема:** Формування стратегічних пріоритетів розвитку продовольчої системи підприємства Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Дослідити стратегічні напрями удосконалення продовольчої системи підприємств агросфери. 2. Визначити чинники впливу зовнішнього середовища на продовольчу стратегію. Розв'яжіть тести	14	20
4	**Тема:** Розрахунок потреби у ресурсах для стабільного продовольчого забезпечення Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Провести розрахунок потреби у продовольчих ресурсах для сталого функціонування підприємства. 2. Проаналізувати структуру ресурсного потенціалу продовольчої системи.	12	21

	Розв’яжіть тести.		
5	**Тема:** Механізми інвестиційного забезпечення продовольчих програм підприємств Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Охарактеризувати джерела інвестування у розвиток продовольчого забезпечення. 2. Обґрунтувати доцільність інвестицій у модернізацію агропродовольчої інфраструктури. Розв’яжіть тести.	12	22
6	**Тема:** Маркетингові аспекти управління продовольчими потоками Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Проаналізувати сучасні маркетингові інструменти у системі продовольчого забезпечення. 2. Визначити роль логістичних підходів у забезпеченні ефективності продовольчих потоків. Розв’яжіть тести	12	21
7	**Тема:** Оцінка ризиків та механізмів управління продовольчою безпекою Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Визначити основні ризики у сфері продовольчого забезпечення підприємства. 2. Запропонувати інструменти їх мінімізації в умовах сталого розвитку. Розв’яжіть тести	12	20
Всього за ОК:		**90**	**144**

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- тестування знань здобувачів за темами;
- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування.
- підготовка доповідей,повідомлень.

Підсумковий контроль – ***диференційний залік.***

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи оцінки ефективності наукових розробок і впроваджень		
Лекційний курс *	0	0
Практичні роботи*	25	25
Самостійна робота*	10	10

Доповіді	15	15
Всього за змістовний модуль 1	**50,0**	**50,0**
Змістовний модуль 2. Управління ефективністю наукових розробок і впроваджень		
Лекційний курс *	0	0
Практичні роботи*	25	25
Самостійна робота*	10	10
Доповіді	15	15
Всього за змістовний модуль 2	**50,0**	**50,0**
Всього	**100,0**	**100,0**

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів
Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

4,5 - 5 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
4,0 - 4,4 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
3,5 – 3,9 балів	Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
2,1 – 3,4 балів	Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-2 балів	Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (за один модуль згідно відсотку виконання)

9,0-10,0	*90 - 100 %*	відмінно
8,0 -8,9	*74 – 89%*	дуже добре
7,0 – 7,9	*60 – 73%*	добре
5,0 – 6,9	*35 – 59 %*	достатньо
0 – 4,9	*0-35 %*	незадовільно

Підготовка доповідей з презентаціями (оцінка за одну доповідь, планується 3 доповіді на один модуль)

4,1-5,0	Доповідь підготовлена на актуальну тематику, має якісну презентацію та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді на поставлені запитання	відмінно
3,1 -4,0	Доповідь підготовлена, має презентацію, при відповіді на питання допущені неточності	дуже добре
2,1 – 3,0	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання неповні, допущені помилки	добре
1,1 – 2,0	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач	достатньо

	доповідає невпевнено, відповіді на питання незадовільні, допущені грубі помилки	
0 – 1	Доповідь підготовлена на низькому рівні або відсутня	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, , тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань)

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, реферування, конспектування, підготовка доповідей, розв'язання тестів.

8.Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Food security of Odessa region: today and prospects = Продовольча безпека Одещини: сьогодення та перспективи / T. Turpurova, N. Vorona // Зернові продукти і комбікорми : наук.-виробн. журн. — 2022. — V. 22, № 4 (88). — С. 28-35.
2. Формування інвестиційного потенціалу сталого розвитку агропродовольчої сфери регіону [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.05 "Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка" : захищена 25.03.20 / О. О. Алєксєйчук ; наук. кер. О. В. Захарченко ; ПВНЗ Міжнар. ун-т бізнесу і права, Одес. нац. акад. харч. технологій. — Херсон, 2020
3. Удосконалення методології наукового дослідження сталого розвитку агропродовольчої сфери України / В. А. Самофатова // Економіка харчової промисловості : наук. журн. — 2023. — Т. 15, № 2. — С. 44-48
4. Маркетингові стратегії розвитку підприємств агропродовольчої сфери [Текст] = Marketing strategies for the development of agro-food enterprises : дис. ... д-ра філософії : спец. 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" галузь знань 07 "Управління та адміністрування" / О. О. Богданов ; наук. кер. В. В. Лагодієнко ; Одес. нац. технол. ун-т. — Одеса, 2023. — 230 с
5. Відновлення ефективності методів управління підприємством: агропродовольча, готельна й ресторанна сфера / О. І. Кушнір, О. А. Жигулін // Економіка харчової промисловості. — 2022. — Т. 14, № 2. — С. 36-43

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» https://zakon.rada.gov.ua/laws
2. Урядовий портал https://www.kmu.gov.ua/
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України https://minjust.gov.ua/
4. Трансформації вітчизняного підприємництва в умовах ризиків і загроз сьогодення [Текст] : монографія / Н. Й. Басюркіна, О. О. Богданов, А. В. Гріщенко та ін. ; за ред. Н. Й. Басюркіної ; Одес. нац. технол. ун-т. — Івано-Франківськ, 2023. — 467 с.

9.Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності

ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців

Викладач ПІДПИСАНО Наталія БАСЮРКІНА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри бізнесу і торгівлі

Протокол №1 від 31.08.2026 року

Завідувач кафедри ПІДПИСАНО Наталія БАСЮРКІНА

ПОГОДЖЕНО:
Гарант
ОНП «Підприємництво та торгівля»,
д.е.н., професор ПІДПИСАНО Наталія БАСЮРКІНА